

**Η
ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)**

7ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 7 Φεβρουαρίου 2019 με την εξής σύνθεση:
Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου Πρόεδρος, Χρυσάνθη Ζαράρη-Εισηγήτρια και
Μιχαήλ Σειραδάκης, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 31.12.2018 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης ΑΕΠΠ
1411/31.12.2018 Προδικαστική Προσφυγή του οικονομικού φορέα με την
επωνυμία «.....» (εφεξής προσφεύγων), με έδρα....., επί της οδού....., αρ.....,
νομίμως εκπροσωπούμενου.

Κατά του Πανεπιστημίου Πατρών (εφεξής αναθέτουσα αρχή), όπως
νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την Προδικαστική Προσφυγή ο προσφεύγων επιδιώκει την ακύρωση,
της με αρ. 915/42690/27-12-18 απόφασης της αναθέτουσας αρχής ως προς το
μέρος που απέρριψε την προσφορά του και τη συνέχεια της διαδικασίας με τα
εκ του νόμου οριζόμενα.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Χρυσάνθη Γ. Ζαράρη.

**Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά τον Νόμο**

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό εξέταση Προδικαστικής Προσφυγής
έχει καταβληθεί και δεσμευθεί το αναλογούν e-παράβολο, ύψους 600,00 ευρώ
(βλ. εκτύπωση από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ))

Αριθμός απόφασης: 175/2019

του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης του ηλεκτρονικού παραβόλου με κωδικό 250049234959 0228 0061 για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ στο πλαίσιο της επίμαχης διαγωνιστικής διαδικασίας και εκτύπωση από τη ΓΓΠΣ όπου για το εν λόγω παράβολο αναγράφεται στο πεδίο κατάσταση «ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ» και στο πεδίο Τράπεζα η Eurobank Ergasias).

2. Επειδή, με την με αρ. 20/18 Διακήρυξη με αρ. πρωτ. 2355/6229/33489/22.10.2018, η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε ανοικτή ηλεκτρονική διαγωνιστική διαδικασία για την ανάδειξη αναδόχου/ων για την «Προμήθεια και εγκατάσταση κλιματιστικών μηχανημάτων διαιρούμενου τύπου, για τις ανάγκες των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πατρών» (CPV) : 42512200-0, 42512000-8, 45331220-4, εκτιμώμενης αξίας ενενήντα χιλιάδων ευρώ (90.000,00€), πλέον ΦΠΑ 24%.

3. Επειδή, η ως άνω διακήρυξη, απεστάλη για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2018/S 199-453107) στις 15.10.2018, αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ (18PROC003873224) στις 22.10.2018 και στο ΕΣΗΔΗΣ (αριθμός Συστήματος 65755,1).

4. Επειδή, η διαγωνιστική διαδικασία που προκηρύχθηκε από την αναθέτουσα αρχή, ως εκ του αντικειμένου της, της προϋπολογισθείσας δαπάνης και του χρόνου εκκίνησης της, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

5. Επειδή, στις 27.12.2019, η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε στους ενδιαφερομένους -μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου διενέργειας του Διαγωνισμού- την με αρ. 915/42690/27-12-18 απόφασή της με θέμα: *«Έγκριση των Πρακτικών 1 και 2 (Αποσφράγιση και Αξιολόγηση Δικαιολογητικών Συμμετοχής, Τεχνικών και Οικονομικών Προσφορών) της Επιτροπής Διενέργειας και Αξιολόγησης της Ανοικτής Ηλεκτρονικής Διαδικασίας*

Σύναψης Σύμβασης Άνω των Ορίων για την «Προμήθεια και εγκατάσταση κλιματιστικών μηχανημάτων διαιρούμενου τύπου για τις ανάγκες των τμημάτων του Πανεπιστημίου Πατρών», με Αρ. Διακ 20/18», σύμφωνα με την οποία κρίθηκε, κατ' αποδοχήν του πρακτικού 1 ότι ο οικονομικός φορέας με την επωνυμία ....«δεν έχει υποβάλει ορθώς και πλήρως τα Δικαιολογητικά Συμμετοχής. Συγκεκριμένα η Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής δεν περιλαμβάνει ορθά, τόσο τα στοιχεία της αναφερόμενης διακήρυξης δηλ. τον αριθμό αυτής, όσο και το συνολικό προϋπολογισμό της δαπάνης με το Φ.Π.Α., σύμφωνα με τα άρθρα 2.4.2.5 και 2.4.3.1β της Διακήρυξης» και αναδείχθηκε προσωρινός ανάδοχος, βάσει των αποτελεσμάτων αξιολόγησης οικονομικών προσφορών ο οικονομικός φορέας με την επωνυμία «ΚΟΚΟΤΑΣ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΠΕ», με προσφερόμενη τιμή 65.012,00€ χωρίς ΦΠΑ.

6. Επειδή, ο προσφεύγων, εμπροθέσμως και εν προκειμένω στις 31.12.2018, κατέθεσε στην «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου διενέργειας του διαγωνισμού την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή, νομίμως υπογεγραμμένη, έχοντας κάνει χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ/τος 39/2017 την οποία κοινοποίησε στην ΑΕΠΠ αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

7. Επειδή, ο προσφεύγων, ως προσφέρων στην επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία, θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής, η οποία στρέφεται κατά της προσβαλλόμενης απόφασης ως προς το μέρος της απόρριψης της προσφοράς του, καθόσον ευλόγως προσδοκά να του ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση, δοθέντος ότι έχει υποβάλλει οικονομική προσφορά με την χαμηλότερη τιμή σε σχέση με τους λοιπούς διαγωνιζομένους.

8. Επειδή, η Αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 365 του ν. 4412/2016 και της παρ. 1 του άρθρου 9 του π.δ 39/2017, κοινοποίησε στις 03.01.2019 την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή σε

κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο, ο οποίος μπορεί να θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής.

9. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή απέστειλε εμπροθέσμως στην ΑΕΠΠ σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, και εν προκειμένω στις 07.01.2019, τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής.

10. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω νομίμως και παραδεκτως φέρεται προς εξέταση ενώπιον του 7^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή κατόπιν της με αρ. 10/03.01.2019 Πράξης της Προέδρου του Κλιμακίου.

11. Επειδή, ο προσφεύγων παραθέτοντας κατ' αρχήν σύντομο ιστορικό ισχυρίζεται ότι *«Η Εγγυητική Επιστολή της εταιρείας μας περιελάμβανε ορθώς τα ακόλουθα στοιχεία:*

α) την ημερομηνία έκδοσης, β) τον εκδότη, γ) την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται, δ) τον αριθμό της εγγύησης, ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση (στην περίπτωση ένωσης αναγράφονται όλα τα παραπάνω για κάθε μέλος της ένωσης), ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου, η) την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, ήτοι 23/11/2018. θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και ια) στην περίπτωση της εγγύησης καλής εκτέλεσης τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης. Δηλαδή, είχε ορθώς συμπληρωμένα έντεκα (11) απαραίτητα στοιχεία της και ένα

(1) λανθασμένο τον Αριθμό της Διακήρυξης.

Επειδή, το μόνο στοιχείο που δεν ήταν ορθώς συμπληρωμένο ήταν ο αριθμός της Διακήρυξης, καθώς λόγω πρόδηλου σφάλματος της εκδότριας τράπεζας (Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας), δεν είχε διορθώσει στο κείμενο που βασίστηκε για την έκδοση της Εγγυητικής Επιστολής τον αριθμό διακήρυξης από προηγούμενη συμμετοχή μας σε Διαγωνισμό του Πανεπιστημίου Πατρών με αριθμό Διακήρυξης 14/2018 και το οποίο θεωρούμε έλλειψη, η οποία επιδέχεται διόρθωση ή συμπλήρωση.

Επειδή, το ποσό προϋπολογισμού του διαγωνισμού δεν είναι απαραίτητο στοιχείο της Εγγυητικής Επιστολής και για τον λόγο αυτόν δεν αποτελεί λόγο χαρακτηρισμού των Δικαιολογητικών Συμμετοχής της εταιρείας μας ως μη ορθά και πλήρη.

Επειδή, δεν ενημερωθήκαμε έγκαιρα προκειμένου να παράσχουμε διευκρινίσεις ή διόρθωση για την έλλειψη αυτή, από τη στιγμή που υπόκειται αποκλεισμός της εταιρείας μας.

Επειδή, έχουμε έννομο συμφέρον για την προσφυγή αυτή καθώς η οικονομική προσφορά της εταιρείας μας είναι καλύτερη από τις υπόλοιπες και μάλιστα για τα ίδια ακριβώς προσφερόμενα κλιματιστικά μηχανήματα.».

12. Επειδή η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται ότι στο πλαίσιο της επίμαχης διαγωνιστικής διαδικασίας «ο ηλεκτρονικός φάκελος της προσφοράς των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων θα έπρεπε να περιέχει εγγυητική επιστολή συμμετοχής στο διαγωνισμό όπου σύμφωνα με το άρθρο 2.1.5 της εν λόγω διακήρυξης πρέπει να αναγράφονται τα ακόλουθα: «Οι εγγυήσεις αυτές περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ημερομηνία έκδοσης, β) τον εκδότη, γ) την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται, δ) τον αριθμό της εγγύησης, ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση (στην περίπτωση ένωσης αναγράφονται όλα τα παραπάνω για κάθε μέλος της ένωσης), ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της

δαιρέσεως και της διζήσεως και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου, η) τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, ήτοι 23/11/2018 θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και ια) στην περίπτωση της εγγύησης καλής εκτέλεσης τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης. Ο οικονομικός φορέας με Α/Α ΕΣΗΔΗΣ: 118711 “...” δεν έχει υποβάλει ορθώς και πλήρως τα Δικαιολογητικά Συμμετοχής. Συγκεκριμένα η Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής δεν περιλαμβάνει ορθά, τόσο τα στοιχεία της αναφερόμενης διακήρυξης δηλ. τον αριθμό αυτής, όσο και το συνολικό προϋπολογισμό της δαπάνης με το Φ.Π.Α., σύμφωνα με τα άρθρα 2.4.2.5 και 2.4.3.1β της Διακήρυξης. Οι ανωτέρω διαπιστώσεις δεν αμφισβητούνται από την 31.12.2018 προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα “...”. Για τους ανωτέρω λόγους θα πρέπει να απορριφθεί η από 31.12.2018 Προδικαστική Προσφυγή του οικονομικού φορέα «...».

13. Επειδή, η παρ. 1 του άρθρου 18 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης..... Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων ...».

14. Επειδή, στο άρθρο 72 «Εγγυήσεις» του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα είδη εγγυήσεων : α) «Εγγύηση συμμετοχής», το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ, και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 2% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης εκτός ΦΠΑ, με ανάλογη στρογγυλοποίηση. ....4. Οι εγγυήσεις του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ημερομηνία έκδοσης, β) τον εκδότη, γ) την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται (ή τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής στις περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών), δ) τον αριθμό της εγγύησης, ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση, ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου, η) τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης ή πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών του διαγωνισμού, θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και ια) στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής, τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης. 5. Η αναθέτουσα αρχή επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. [...]».

15. Επειδή, στο άρθρο 91 «Λόγοι απόρριψης προσφορών», ορίζεται ότι: «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α)

Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102 [...]».

16. Επειδή, στο άρθρο 102 « Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών (άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη.

2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν

επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές.

5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

17. Επειδή, στην παρ. 1 του άρθρου 367 «Διαδικασία λήψης απόφασης συνέπειες αποφάσεων ΑΕΕΠ» του ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «1. Η ΑΕΠΠ αποφαίνεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της, η οποία εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής.»

18. Επειδή, σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης ορίζεται: «1.4 Θεσμικό πλαίσιο Η ανάθεση και εκτέλεση της σύμβασης διέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν και ιδίως: - του ν. 4412/2016 (Α' 147) "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», [...], 2.1.5 Εγγυήσεις Οι εγγυητικές επιστολές των παραγράφων 2.2.2 και 4.1. εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη - μέλη της Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη μέρη της ΣΔΣ και έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το δικαίωμα αυτό. ....Οι εγγυήσεις αυτές περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ημερομηνία έκδοσης, β) τον εκδότη, γ) την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται, δ) τον αριθμό της εγγύησης, ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση (στην περίπτωση ένωσης αναγράφονται όλα τα παραπάνω για κάθε μέλος της ένωσης), ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου, η) τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, ήτοι 23/11/2018. θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και ια) στην περίπτωση της εγγύησης καλής εκτέλεσης τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης..... Η αναθέτουσα αρχή επικοινωνεί με τους εκδότες των εγγυητικών επιστολών προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. [...] 2.2.2 Εγγύηση συμμετοχής 2.2.2.1. Για την έγκυρη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, κατατίθεται από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς (προσφέροντες), εγγυητική επιστολή συμμετοχής της οποίας το ποσό θα πρέπει να καλύπτει σε ευρώ (€) ποσοστό 2% της

εκτιμώμενης αξίας (προϋπολογισθείσας δαπάνης) της σύμβασης εκτός ΦΠΑ., ήτοι 1.800,00€. ... Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς του άρθρου 2.4.5 της παρούσας, άλλως η προσφορά απορρίπτεται. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει, πριν τη λήξη τους, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής. [...] 2.4.2.5. Ο χρήστης - οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του Συστήματος, όπως περιγράφεται παρακάτω: Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα στη διαδικασία υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείων τύπου .pdf και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών, χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου της υπογραφής. Από το Σύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς, η οποία αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζονται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή σύμφωνα με τον ν. 4250/2014. Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά είναι ενδεικτικά η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, τα πρωτότυπα έγγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς και δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο, καθώς και τα έγγραφα που φέρουν τη Σφραγίδα της Χάγης (Apostille). Δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή στοιχεία και δικαιολογητικά τα οποία φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή, τα ΦΕΚ, τα τεχνικά φυλλάδια και όσα προβλέπεται από το ν. 4250/2014 ότι οι φορείς υποχρεούνται να αποδέχονται σε αντίγραφα των πρωτοτύπων. Τα ανωτέρω δικαιολογητικά και στοιχεία σε έντυπη μορφή, κατατίθενται στο Κεντρικό Πρωτόκολλο του Πανεπιστημίου Πατρών (Διεύθυνση: Α΄ Κτίριο Διοίκησης, Ισόγειο, Πανεπιστημιούπολη Τ.Κ. 26 504 Ρίο, Πάτρα) σε σφραγισμένο φάκελο με την

ένδειξη «Έντυπα Δικαιολογητικά Ηλεκτρονικής Προσφοράς», με αναφορά στον τίτλο και τον αριθμό της διακήρυξης και με την επισήμανση «ΝΑ ΑΝΟΙΧΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ». Τα έντυπα δικαιολογητικά θα συνοδεύονται από έγγραφο του προσφέροντα στο οποίο θα αναφέρονται αναλυτικά. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά την διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν σε έντυπη μορφή και σε εύλογη προθεσμία όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά και στοιχεία που έχουν υποβάλει ηλεκτρονικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

2.4.3 Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» 2.4.3.1 Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν: α) ...β) την εγγύηση συμμετοχής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 72 του Ν.4412/2016, όπως τροποποιήθηκε με την περ. 4 του άρθρου 107 του ν. 4497/2017 (Α' 171), και τα άρθρα 2.1.5 και 2.2.2 αντίστοιχα της παρούσας διακήρυξης. Η εγγυητική επιστολή συμμετοχής προσκομίζεται σε έντυπη μορφή (πρωτότυπο) εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή. Επισημαίνεται ότι η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει για τις εγγυήσεις ηλεκτρονικής έκδοσης (π.χ. εγγυήσεις του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.), οι οποίες φέρουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή. [...]2.4.6 Λόγοι απόρριψης προσφορών Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), ... β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσης διακήρυξης, γ) για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες

εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας και το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, δ) η οποία είναι υπό αίρεση, ε) η οποία θέτει όρο αναπροσαρμογής, στ) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσης διακήρυξης και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης».

19. Επειδή, η σύμβαση της εγγυητικής επιστολής μεταξύ της εκδότριας τράπεζας και του λήπτη της επιστολής αυτής δεν ρυθμίζεται ειδικά σε κάποιον νόμο, αλλά καθορίζεται στα πλαίσια της αρχής της ελευθερίας των συμβάσεων, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 361 ΑΚ και ως εκ τούτου, τα μέρη έχουν μεγάλη διακριτική ευχέρεια ρύθμισης των μεταξύ τους σχέσεων, με ακροτελεύτιο όριο διατάξεις αναγκαστικού δικαίου, από τις οποίες δεν μπορούν να παρεκκλίνουν. Η τριγωνική σχέση που δημιουργείται μεταξύ δανειστή, οφειλέτη και τράπεζας με αφορμή την εγγυητική επιστολή που εκδίδει η τελευταία, αποτελεί ιδιόμορφη σύμβαση, που καταρτίζεται στα πλαίσια της ελευθερίας των συμβάσεων (ΑΠ 1403/2008). Η εγγυητική επιστολή διέπεται αφενός από τις γενικές διατάξεις που ρυθμίζουν τις συμβάσεις και αφετέρου από τις αναλογικά εφαρμοζόμενες, λόγω έλλειψης άλλων ειδικότερων διατάξεων, διατάξεις του ΑΚ, που ρυθμίζουν την εγγύηση (αρ. 847 επ. ΑΚ), εφόσον οι διατάξεις για την εγγύηση συμβιβάζονται με την εν λόγω σχέση. Ειδικότερα, οι παρά των τραπεζών συνήθως εκδιδόμενες εγγυητικές επιστολές, αποτελούν ιδιαίτερο είδος και τύπο εγγυήσεως, δημιούργημα της συναλλακτικής πρακτικής (ΑΚ 361), που διέπεται από τις διατάξεις περί παραγγελίας του ΕμπΝ και τις διατάξεις περί εντολής (714 επ.) του ΑΚ (ΑΠ 862/1996), κύριο χαρακτηριστικό της οποίας είναι ότι οι συναλλασσόμενοι αποβλέπουν στην άμεση καταβολή από την τράπεζα στον δανειστή του ποσού που καλύπτει η εγγυητική επιστολή, χωρίς ο τελευταίος να προσφύγει σε άλλον τρόπο εξώδικης ή δικαστικής ικανοποίησης της αξίωσής του (ΑΠ 1793/2008, 983/1999, 1433/1998, 48/1996) και μάλιστα ανεξάρτητα από το

κύρος ή την ελαττωματικότητα της σχέσης μεταξύ αφενός του υπέρ ου η επιστολή και του λήπτη και αφετέρου μεταξύ του εγγυητή και του υπέρ ου η επιστολή (ΕλΣυν 134/2013 Ζ΄ Κλιμάκιο-Πράξη, Σπ. Ψυχομάνη «Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων» τ. Ι Γενικό Μέρος σελ. 353). Χαρακτηριστικό της εγγυητικής επιστολής είναι ότι με αυτήν οι συναλλασσόμενοι δεν αποβλέπουν στην απόκτηση προσθέτου φερεγγυότητας, αλλά στην άμεση καταβολή από την τράπεζα στο δανειστή του καλυπτομένου με αυτήν ποσού με απλή ειδοποίηση του δανειστού, χωρίς ο τελευταίος να προσφύγει στα δικαστήρια και στη χρονοβόρο συνήθως διαδικασία, τους (βλ. ενδεικτικά ΑΠ 1273/2014, 1884/2013). Επιπλέον, η εγγυητική επιστολή αποτελεί έγγραφη υπόσχεση τράπεζας προς οφειλέτη πελάτη της ότι θα εκπληρώσει ορισμένη χρηματική οφειλή του πελάτη της προς τον δανειστή του, είτε στην περίπτωση που ο πελάτης δεν εκπληρώσει την παροχή του (εγγυητική επιστολή υπό όρο), είτε στην περίπτωση που ο δανειστής δηλώσει ότι ο πελάτης της τράπεζας δεν εκπλήρωσε την παροχή του (εγγυητική επιστολή σε πρώτη ζήτηση ή χωρίς όρους). Με τη σύμβαση αυτή η τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση έναντι του δανειστή να του καταβάλει οφειλή τρίτου, λόγω δε του ενδοτικού χαρακτήρα των περί εγγυήσεως διατάξεων, δεν αποκλείεται να περιληφθεί στη σύμβαση ρήτρα, κατά την οποία ο εγγυητής θα καταβάλει το ποσό της εγγυήσεως σε πρώτη ζήτηση ή με απλή ειδοποίηση, χωρίς να έχει τη δυνατότητα να ελέγχει το υπαρκτό και το νόμιμο του χρέους και να προβάλλει την ένσταση διζήσεως (βλ. σχετ. Εφαθ 7798/2006, ΑΠ 1433/1998 ΕΛΛΔ 1999, 633, ΑΠ 48/1996 ΕΛΛΔ 1996, 1332, ΑΠ 210/1993 ΝοΒ 1994, 399, ΑΠ 467/1992 ΕΛΛΔ 1993, 1075, ΑΠ 10/1992 ΝοΒ 1993, 70, ΑΠ 593/1989 ΕΛΛΔ 1990, 1252, ΑΠ 585/1989 ΝοΒ 1990, 820, Εφαθ 8188/2003 ΕΛΛΔ 2004, 852, Εφαθ 6281/ 2002 ΕΛΛΔ 2004, 1071, Εφαθ 11349/1995 ΕΕμπΔ 1996, 51, Λ. Γεωργακόπουλου, Χρηματοπιστωτικό και Τραπεζικό Δίκαιο, 1999, σελ. 402-407, Σπ. Ψυχομάνη, Τραπεζικό Δίκαιο - Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, 1999, σελ. 297-366, Απ. Γεωργιάδη, Η εξασφάλιση των πιστώσεων, 2001, σελ. 135-198).

20. Επειδή, κατά τα παγίως γεγόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνολολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

21. Επειδή, η αρχή της ίσης μεταχείρισης και η υποχρέωση διαφάνειας αντιτίθενται επίσης σε κάθε διαπραγμάτευση μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και ενός προσφέροντος στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, πράγμα που συνεπάγεται ότι, καταρχήν, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31). Συγκεκριμένα, αν γινόταν δεκτό ότι η αναθέτουσα αρχή έχει την εξουσία να ζητεί διευκρινίσεις από συγκεκριμένο υποψήφιο την προσφορά του οποίου κρίνει ανακριβή ή μη σύμφωνη με τις τεχνικές προδιαγραφές της συγγραφής υποχρεώσεων, η εν λόγω αρχή θα κινδύνευε να θεωρηθεί ύποπτη, σε περίπτωση που τελικώς επέλεγε την επίμαχη προσφορά, ότι διεξήγαγε μυστικές διαπραγματεύσεις με τον οικείο υποψήφιο, εις βάρος των λοιπών υποψηφίων και κατά παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης (απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 37). Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει κρίνει επίσης ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν απαγορεύει τη διόρθωση ή κατά περίπτωση συμπλήρωση της προσφοράς, μεταξύ άλλων, επειδή απαιτείται προφανώς η απλή διευκρίνισή της ή η διόρθωση πρόδηλων εκ παραδρομής σφαλμάτων, υπό τον όρο ωστόσο

ότι θα τηρηθούν ορισμένες προϋποθέσεις [βλ., συναφώς, στο πλαίσιο διαδικασιών προκήρυξης κλειστού διαγωνισμού εμπιπτουσών στην οδηγία 2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (ΕΕ 2004, L 134, σ. 114), αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψεις 35 έως 45, όσον αφορά το στάδιο αξιολόγησης των προσφορών, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψεις 30 έως 39, όσον αφορά το στάδιο προεπιλογής των προσφερόντων]. Επιπλέον, η αίτηση διευκρίνησης δεν δύναται να καταλήξει στο να υποβάλει, στην πραγματικότητα, ο συγκεκριμένος προσφέρων νέα προσφορά (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36). Τέλος, και γενικά, κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει όσον αφορά τη δυνατότητα να ζητήσει από τους υποψήφιους να διευκρινίσουν την προσφορά τους, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να μεταχειριστεί τους υποψήφιους με ισότιμο και ειλικρινή τρόπο, έτσι ώστε μια αίτηση διευκρίνισης να μη δύναται, κατά το πέρας της διαδικασίας επιλογής των προσφορών και λαμβανομένου υπόψη του αποτελέσματός της, να έχει περιαγάγει αδικαιολόγητα σε ευμενή ή δυσμενή θέση τον υποψήφιο ή τους υποψήφιους που αποτέλεσαν το αντικείμενο της αίτησης αυτής (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 41, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 37).

22. Επειδή, ειδικότερα, ο διαχωρισμός μεταξύ ουσιώδους και επουσιώδους έλλειψης ως και μεταξύ τυπικού και ουσιώδους σφάλματος θα πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του άρθρου 102 παρ. 3 και του άρθρου 18 του Ν. 4412/2016 και των αρχών που αυτά καθιερώνουν, το πρώτο, στην ειδική περίπτωση της συμπλήρωσης και το δεύτερο, γενικά επί των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και αμφότερα με τη σειρά τους πρέπει να

ερμηνεύονται στο πλαίσιο του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Το κριτήριο δε του παραπάνω διαχωρισμού, συνίσταται στο ότι, η επιτρεπτή συμπλήρωση δεν πρέπει να είναι τέτοιας έκτασης, ώστε να επιτρέπει τις εναλλακτικές προσφορές, να προσδίδει πλεονέκτημα στον υπέρ ου οικονομικό φορέα έναντι των ανταγωνιστών, του εισάγοντας ευμενή υπέρ αυτού διάκριση, να μην επιτρέπει τη μεταβολή των υποβληθεισών προσφορών, να μην του παρέχει εμμέσως ευκαιρία πλήρωσης αποδεικτικής ή ουσιαστικής προϋπόθεσης ή να του παρέχει δυνατότητα για την το πρώτον επίκληση προσόντων, δυνατοτήτων, ικανοτήτων και νομικών και πραγματικών δεδομένων, τα οποία ανεξαρτήτως αν υφίσταντο ή όχι κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του, αυτός δεν τα επικαλέστηκε καίτοι η διακήρυξη τα απαιτούσε ή για την το πρώτον τήρηση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που αυτός δεν τήρησε. Περαιτέρω κρίσιμο κριτήριο για την κρίση περί του συγγνωστού, άρα και συμπληρώσιμου/διορθώσιμου ενός σφάλματος/έλλειψης αποτελεί η τυχόν ασάφεια και ελλειπτικότητα των οικείων όρων της διακήρυξης (βλ και απόφαση με αρ. 9/2019 του 7ου Κλιμακίου της ΑΕΠΠ σκ. 37).

23. Επειδή, τυχόν ασάφειες ή πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών και θα πρέπει να παρέχεται και σε αυτούς, οι οποίοι βλάπτονται από την ασάφεια ή την πλημμέλεια αυτή, η δυνατότητα να συμπληρώσουν την τυχόν ελαττωματική, προσφορά τους (Ε.Α. ΣΤΕ 423/2011, 424/2011, 425/2011). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. Θ', σελ. 776).

24. Επειδή, περαιτέρω, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η υποχρέωση διαφάνειας δεν επιτρέπουν τον αποκλεισμό οικονομικού φορέα από διαδικασία συνάψεως δημοσίας συμβάσεως, λόγω μη τήρησεως από τον φορέα αυτόν

υποχρεώσεως η οποία δεν προκύπτει ρητώς από τα σχετικά με τη διαδικασία αυτή έγγραφα ή από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία (C 27/15, Pizzo Pizzo, ECLI:EU:C:2016:404 σκ.51).

25. Επειδή, σύμφωνα με τις ρητές διατάξεις που ρυθμίζουν στη συγκεκριμένη περίπτωση το ελάχιστο περιεχόμενο και τη νομότυπη υποβολή της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής ενός εκάστου συμμετέχοντος οικονομικού φορέα, ήτοι, εν προκειμένω, την παρ. 2.1.5 της Διακήρυξης του διαγωνισμού, εννοιολογικά ταυτόσημης με την παρ. 4 του άρθρου 72 του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι, θα πρέπει να περιέχονται στην εγγυητική επιστολή και *«τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης ή πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών του διαγωνισμού...»*, δηλαδή αναμφίβολα, τα στοιχεία της διακήρυξης, εμπίπτουν στο ελάχιστο περιεχόμενο που οφείλει να περιλαμβάνει μια νομότυπα συνταγμένη και υποβληθείσα σε δημόσιο διαγωνισμό, εγγυητική επιστολή, ωστόσο, ως στοιχείο της διακήρυξης δυνάμενο να ταυτοποιήσει και προσδιορίσει αυτήν άνευ αμφιβολίας, δύναται ευλόγως να θεωρηθεί, μεταξύ άλλων, ο αριθμός ΚΗΜΔΗΣ, λόγω μοναδικότητας (βλ. εγχειρίδιο χρήσης ΚΗΜΔΗΣ) του Αριθμού Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ), ο α/α συστήματος ΕΣΗΔΗΣ και βεβαίως ο τίτλος αυτής, ο αριθμός πρωτοκόλλου ή/και αριθμός διακήρυξης σε συνδυασμό με τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής, δοθέντος ότι ούτε ο νόμος ούτε οι όροι της διακήρυξης, προσδιορίζουν ποια συγκεκριμένα στοιχεία προσδιοριστικά της διακήρυξης απαιτεί. Συνεπώς, ο οικείος όρος λόγω της ελλειπτικότητάς του, δεν δύναται να αποτελέσει νομίμως τη βάση αποκλεισμού συμμετέχοντος, ο οποίος επέλεξε εντέλει να συμπεριλάβει ως προς την πλήρωσή του (άρθρο 2.1.5 περ. η), κάποια στοιχεία προσδιοριστικά της διακήρυξης αντί έτερων, αρκεί βέβαια να προκύπτει η διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε, πολλώ δε μάλλον άνευ προηγούμενης κλήσης αυτού εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής προς διόρθωση (βλ. σκέψεις 22 και 23 της παρούσας).

26. Επειδή, αναφορικά με τον μοναδικό λόγο της προσφυγής ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι λόγω πρόδηλου σφάλματος της Τράπεζας δεν

ήταν ορθά συμπληρωμένος ο αριθμός της διακήρυξης, ήτοι ένα εκ των ένδεκα στοιχείων που πρέπει να περιλαμβάνει η εγγυητική επιστολή, και το οποίο σφάλμα επιδέχεται διόρθωση ή συμπλήρωση. Αναφορικά με τον εσφαλμένο προϋπολογισμό του διαγωνισμού, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι δεν αποτελεί απαραίτητο στοιχείο της Εγγυητικής Επιστολής και δεν αποτελεί επομένως, λόγω χαρακτηρισμού των εκ μέρους του υποβληθέντων δικαιολογητικών, ως μη ορθά και πλήρη. Η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται ότι οι σχετικές εκ μέρους της διαπιστώσεις ως προς τα πραγματικά περιστατικά δεν αμφισβητούνται από την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή και γι' αυτό θα πρέπει αυτή να απορριφθεί σύμφωνα με τα άρθρα 2.4.2.5 και 2.4.3.1β της Διακήρυξης.

27. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, στην κατατεθείσα εγγυητική επιστολή συμμετοχής εκ μέρους του προσφεύγοντος, ως αυτή υποβλήθηκε ηλεκτρονικά με την προσφορά του, περιλαμβάνεται το σύνολο των ρητά ζητούμενων στοιχείων (βλ. άρθρο 2.1.5 και όμοια διάταξη της παρ.4 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016), ήτοι ένδεκα στοιχείων ορθών, ως βασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων, πλην της αναγραφής των «στοιχείων» της διακήρυξης (περ. η των ανωτέρω διατάξεων), τα οποία δεν είναι ορθά στο σύνολο τους. Ειδικότερα, στην επίμαχη εγγυητική επιστολή συμμετοχής, αναγράφεται ο ακριβής τίτλος της υπό ανάθεση σύμβασης *«Προμήθεια και εγκατάσταση κλιματιστικών μηχανημάτων διαιρούμενου τύπου, για τις ανάγκες των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πατρών»* και βεβαίως η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, ωστόσο αναγράφεται ως προϋπολογισμός το ποσό των 118.350€, πλέον ΦΠΑ και όχι το ορθό 90.000€ πλέον ΦΠΑ και ότι αφορά στην με αρ. 14/2018 διακήρυξη ενώ η επίμαχη διακήρυξη έχει αρ. 20/18.

28. Επειδή, σε συνέχεια όσων αναλυτικά εκτέθηκαν ανωτέρω, όσον αφορά την αναγραφή του προϋπολογισμού της επίμαχης διαγωνιστικής διαδικασίας στο σώμα της εκ μέρους του προσφεύγοντος εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, δεν απαιτείτο ρητά η σχετική αναγραφή ούτε από τη διακήρυξη, αλλά ούτε από το ν.4412/2012 στις διατάξεις του οποίου ρητά παραπέμπει η διακήρυξη, όπως βασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων. Εξάλλου ο

προϋπολογισμός αυτοτελώς, άνευ έτερου προσδιοριστικού στοιχείου της διακήρυξης, ουδόλως δύναται να οδηγήσει σε ασφαλή περιγραφή των στοιχείων της διακήρυξης. Επομένως, σε συνέχεια των αναγραφόμενων στις σκέψεις 24 και 25 της παρούσας, δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού του προσφεύγοντος λόγω ανακριβούς αναγραφής πληροφοριών που δεν απαιτούνταν από την διακήρυξη.

29. Επειδή, όσον αφορά την πλημμελή αναγραφή του αριθμού διακήρυξης, πέραν των αναγραφόμενων στην προηγούμενη σκέψη που ισχύουν ανάλογα, λόγω του ότι ο αριθμός διακήρυξης ως «στοιχείο της διακήρυξης», δεν ορίζεται ότι απαιτείται ειδικά, αποκλειστικά, περιοριστικά ούτε καν ενδεικτικά (βλ. σκέψη 25 της παρούσας), κατά τα διδάγματα δε της κοινής λογικής, ο τίτλος της διακήρυξης κάλλιστα μπορεί να λειτουργήσει ως στοιχείο προσδιοριστικό αυτής, χωρίς να δύναται να εγερθεί νομίμως ζήτημα μη νομότυπης υποβολής της εγγυητικής επιστολής και επομένως απόρριψης της προσφοράς. Σημειώνεται δε, ότι ουδόλως η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο, διενεργείτο εκ μέρους της και έτερος διαγωνισμός με τον ίδιο τίτλο, την ίδια καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών και ο οποίος διαγωνισμός απαιτούσε την έκδοση εγγύησης συμμετοχής ύψους 1.800€.

30. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, καίτοι οι δύο συγκεκριμένες ανακρίβειες της επίμαχης εγγυητικής επιστολής δεν δύναται αυτοτελώς, να δημιουργήσουν ευλόγως αμφιβολία στην αναθέτουσα αρχή ως προς το πλαίσιο ποιας διαγωνιστικής διαδικασίας εκδόθηκε η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, δοθέντος ότι, αναφέρεται τόσο ο ορθός τίτλος της διακήρυξης, όσο και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών αλλά και το ποσό της εγγυητικής επιστολής, ήτοι προέκυπτε, κατ' αρχήν, η ταυτότητα του διαγωνισμού για τον οποίο είχε εκδοθεί, πολλώ δε μάλλον οι εν λόγω ανακρίβειες δεν δύναται να οδηγήσουν στην απόρριψη της οικείας προσφοράς, δοθέντος ότι δεν ζητούνταν τα δύο αυτά συγκεκριμένα στοιχεία ούτε ρητώς αλλά ούτε σαφώς (βλ. σκέψεις 22-23 της παρούσας). Ωστόσο,

σωρευτικά, όπως εν προκειμένω, δύναται να υποτεθεί ότι εγείρονται ζητήματα ασάφειας της εγγυητικής επιστολής λόγω της συμπερίληψης ορθών σε συνδυασμό με ανακριβή στοιχεία (αρ. διακήρυξης και προϋπολογισμός), ομοίως εν δυνάμει προσδιοριστικών στοιχείων της διακήρυξης, τα οποία εντέλει και οδήγησαν με την προσβαλλόμενη στην απόρριψη της προσφοράς του προσφεύγοντος, χωρίς πρότερη κλήση της αναθέτουσας αρχής προς τον προσφεύγοντα προς παροχή διευκρινίσεων, βάσει των διατάξεων του άρθρου 3.1.1. της διακήρυξης και της παρ. 5 του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016. Συνεπώς, γίνονται δεκτοί οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος περί μη νόμιμης απόρριψης της προσφοράς του, και απορρίπτονται οι σχετικοί ισχυρισμοί της αναθέτουσας αρχής, δοθείσας της ως άνω ασάφειας και της ελλειπτικότητας ως προς αυτό το σημείο, τόσο του νόμου, όσο και της διακήρυξης, η αναθέτουσα αρχή είχε δέσμια αρμοδιότητα προς κλήση του προσφεύγοντος, εφόσον επέκειτο η απόρριψη της προσφοράς του, όπως βάσιμα ο ίδιος ισχυρίζεται (βλ. σελ. 5 της προσφυγής), προκειμένου ο τελευταίος να παράσχει σχετικές διευκρινίσεις επί των ανωτέρω ζητημάτων της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής που προσκόμισε.

31. Επειδή, εν πάσει περιπτώσει, δεν προκύπτει κάποιο πραγματικό ή νομικό κώλυμα ως προς τη δυνατότητα που θα είχε η αναθέτουσα να εισπράξει το ποσό της εγγυητικής σε περίπτωση κατάπτωσης της σε βάρος του προσφεύγοντος, αφού η εκδούσα τράπεζα είχε δεσμευτεί απέναντί της, παραιτούμενη από το δικαίωμα της διζήσεως και της ενστάσεως και η εγγυητική επιστολή είχε συνταχθεί σε συμφωνία με τους όρους της διακήρυξης κατά τα λοιπά στοιχεία της, ώστε να εξασφαλίζεται με απόλυτη ασφάλεια η ταυτότητα του λήπτη της εγγυητικής, η ταυτότητα της αναθέτουσας προς την οποία απευθυνόταν η εγγυητική συμμετοχής αλλά και ενδεικτικά αρκούντως προσδιοριστικά στοιχεία της διακήρυξης. Παράλληλα ούτε η αναγραφή του αριθμού διακήρυξης ή του προϋπολογισμού απαιτούνταν συγκεκριμένα από τη διακήρυξη ή το νόμο, δηλαδή σε περίπτωση παράλειψης αναγραφής τους δεν θα τίθετο ζήτημα απόρριψης της προσφοράς του, ώστε να μην είναι δεκτικά

διευκρίνισης. Τέλος, είναι προφανές ότι η συμπλήρωση του ορθού αριθμού διακήρυξης στην υποβληθείσα εγγυητική επιστολή, δεν θα εισήγαγε καθ' οιονδήποτε τρόπο διάκριση υπέρ του προσφεύγοντος σε σχέση με τους λοιπούς οικονομικούς φορείς ή άνιση μεταχείριση μεταξύ τους ούτε θα είχε ως συνέπεια αθέμιτη ευνοϊκή μεταχείριση του. Σε κάθε δε περίπτωση δεν θα συνιστούσε ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς της και δεν θα προσέδιδε σε αυτόν αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με τις υπόλοιπες προσφορές, δεδομένου ότι δεν συνεπάγεται μεταγενέστερη ανεπίτρεπτη αντικατάσταση ή υποβολή νέου εγγράφου κατά την έννοια του άρθρου 102 παρ. 2 του Ν. 4412/2016, αλλά μία πρόδηλη παραδρομή που επιδέχεται συμπλήρωση. Αντίθετα, η απόρριψη της προσφοράς του προσφεύγοντος εξ αυτού του λόγου, συνιστά κατά την κρίση του Κλιμακίου, μέτρο δυσανάλογο, χωρίς να συνάγεται ποια είναι τα προστατευτέα δικαιώματα, που, σύμφωνα και με την αρχή της αναλογικότητας, κλήθηκε να προασπίσει η αναθέτουσα αρχή με την προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. υπ' αριθμ. 563/2018 Απόφαση 3^{ου} Κλιμακίου ΑΕΠΠ). Εξάλλου, ουδόλως επικαλείται η αναθέτουσα αρχή την τυχόν διαπίστωση, τυχόν μη εγκυρότητας της, κατόπιν σχετικής επικοινωνίας με την εκδούσα τράπεζα βάσει του τελευταίου εδαφίου του άρθρου 2.1.5 της διακήρυξης, εννοιολογικά ταυτόσημου με την παρ. 5 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016, αλλά και σε ουδένα σχετικό ισχυρισμό προβαίνει, αναφορικά με την εκ μέρους του προσφεύγοντος υποβολή του με αρ. 784/31.12.2018 εγγράφου της εκδούσας την επίμαχη εγγυητική επιστολή τράπεζας, όπου, βέβαια, ευχερώς προκύπτει ότι δεν τίθεται ζήτημα εγκυρότητάς της.

32. Επειδή, εν προκειμένω, και όπως ήδη έχει κριθεί σε ανάλογες περιπτώσεις (Αποφάσεις Α.Ε.Π.Π. με αρ. 102/2017, 198 και 341/2018), η αναθέτουσα αρχή, δρώντας υπό το φως των αρχών του άρθρου 18 του ν.4412/2016, υπό συγκεκριμένες αυστηρές και στενά ερμηνευόμενες προϋποθέσεις που αφορούν αθροιστικά: 1) στον επουσιώδη χαρακτήρα του σφάλματος στο σώμα της εγγυητικής, 2) στη δυνατότητα που έχει (η αναθέτουσα) από τα λοιπά στοιχεία αυτής να διαπιστώσει χωρίς αμφιβολία τον

φορέα υπέρ του οποίου έχει εκδοθεί, την αναθέτουσα αρχή υπέρ της οποίας δύναται να καταπέσει, και την ταυτότητα του διαγωνισμού, 3) στην πραγματική δυνατότητα είσπραξης της εγγυητικής εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής σε περίπτωση που αυτή καταπέσει και 4) στη μη παραβίαση των οριζόμενων στις παρ. 1-4 του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή, βάσει της παρ. 5 του άρθρου 102 του ανωτέρω νόμου, καλεί τον διαγωνιζόμενο προς παροχή διευκρινίσεων, με σκοπό την επίτευξη μεγαλύτερου δυνατού ανταγωνισμού μεταξύ των διαγωνιζομένων, προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος.

33. Επειδή, περαιτέρω όπως συνάγεται από την προσβαλλόμενη απόφαση η προσφορά του προσφεύγοντος δεν αξιολογήθηκε από την αναθέτουσα αρχή, κατόπιν διαπίστωσης των ανακρίβειών της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής του, περιεχόμενης στον φάκελο δικαιολογητικών. Εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να προβεί στην αξιολόγηση της προσφοράς του προσφεύγοντος σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο που διέπει τη διαγωνιστική διαδικασία, ως ο προσφεύγων βασίμως αιτείται (βλ. κατ' αναλογία Απόφαση ΑΕΠΠ 630/2018 σκ. 59 και 50).

34. Επειδή, γίνεται δεκτή η εισήγηση.

35. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή, και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση ως προς το μέρος που απέρριψε την προσφορά του προσφεύγοντος.

36. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων κατά τις διατάξεις του άρθρων 363 παρ. 5 του ν. 4412/2016 και 5 παρ. 5 του π.δ/τος 39/2017.

Για τους λόγους αυτούς

Αριθμός απόφασης: 175/2019

Δέχεται την Προδικαστική Προσφυγή.

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. 915/42690/27-12-18 απόφαση της αναθέτουσας αρχής κατά το σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή στον προσφεύγοντα του παραβόλου ποσού εξακοσίων ευρώ (€600).

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 07.02.2019 και εκδόθηκε την 15.02.2019 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΙΑΚΑΤΣΙΔΑΣ